

Planter, Kvæg

Regler ved udbringning af gylle

Fra 1. februar er det tilladt at udbringe flydende husdyrgødning og flydende affald mv. Udbringningen er dog behæftet med mange regler. I det følgende gengives de vigtigste regler kort.

Viden om Opdateret 28. august 2023

Fra 1. februar er det igen tilladt at udbringe flydende husdyrgødning og bundfald. I det følgende gengives de vigtigste regler for flydende husdyrgødning (gylle). Vær særlig opmærksom på, at reglerne for forsuring og udbringning af væskefraktion er ændret.

Regler vedr. håndtering af husdyrgødning

Reglerne, der omhandler udbringning af husdyrgødning, er indeholdt i [Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen \(kap 2\)](#). Udbringningen er underlagt mange regler, men reglerne er generelt de samme for flydende husdyrgødning (gylle), bundfald og flydende affald.

Afstandskrav

I bynær bebyggelse, dvs. indenfor 200 meter fra byzone, sommerhusområde eller områder der i lokalplan er udlagt til boligformål, er det ikke tilladt at udbringe flydende husdyrgødning mv. på age, søndage og helligdage.

Miljøkrav

Flydende husdyrgødning mv. må ikke udbringes på arealer eller på en måde der giver fare for afstrømning til vandforsyningsanlæg samt vandløb (herunder dræn), søer over 100 m² og kystvande. Desuden må flydende husdyrgødning mv. ikke udbringes på arealer der er vandmættede, oversvømmede, snedækkede (90 pct. af arealet med mere end 0,5 cm sne) eller hvor jorden er frossen i pløjelagets dybde. Det er dog tilladt at udbringe gylle på nattefrost, forudsat at jordskorpen tør i løbet af dagen.

I en afstand af 20 meter til naturtyper omfattet af kategori 1-natur samt naturtyperne højmoser og lobeliasøer omfattet af kategori 2-natur skal flydende husdyrgødning nedfældes eller forsures.

På skråninger med 6-12 pct. hældning mod vandløb og kystvande skal flydende husdyrgødning i en afstand på 20 m fra vandmiljøet nedfældes parallelt med vandløbet.

Krav til udbringningsteknik og afgrøde

Flydende husdyrgødning mv. må kun udbringes på arealer, hvor der er eller vil blive etableret afgrøder med en kvælstofnorm eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium.

Udbringning af flydende husdyrgødning må kun ske ved udlægning med slæbeslanger, slæbesko eller ved nedfældning. Ved nedfældning i fodergræs, og græsudlæg skal der anvendes en græsmarksnedfælder. Ved nedfældning på arealer uden afgrøder (sort jord) skal gyllen være tildækket efter nedfældningen. Ved nedfældning i græs skal nedfældningsrenderne helt kunne indeholde den udbragte mængde gødning.

Regler for separering og forsuring af gylle

Betingelserne for at udlægge gylle med slæbeslanger eller slæbesko på ubevokset (sort) jord eller i fodergræs er, at gyllen enten er separeret eller forsuret.

Væskefraktionen fra separeret kvæggylle må udbringes uden nedfældning eller forsuring, forudsat at tørstofindholdet ikke overstiger 3,9 pct.

Væskefraktionen fra afgasset biomasse må udbringes uden nedfældning eller forsuring, forudsat at tørstofindholdet ikke overstiger 3,6 pct.

Væskefraktionen fra svinegylle må ikke udbringes uden nedfældning eller forsuring til fodergræs og til sort jord.

Ved forsuring skal der benyttes faste doseringsmængder af syre. Syremængderne afhænger af gylletypen, og hvor og hvornår gyllen forsures.

Doseringskravene kan ses i tabel 1.

Tabel 1.

Doseringsmængder af 96 pct. svovlsyre pr ton gylle udbragt. Mængderne er vist henholdsvis som kg og l svovlsyre pr. tons gylle.

Gylletype	Markforsuring, samt tankforsuring, hvor gyllen udbringes senest 72 timer efter forsuringen		Tankforsuring, hvor gyllen udbringes mellem 3 og 28 dage efter forsuringen ¹⁾	
	kg/tons	l/tons	kg/tons	l/tons
Kvæggylle, ikke afgasset	3,0	1,6	4,4	2,4
Svinegylle, ikke afgasset	2,9	1,6	5,7	3,1
Afgasset gylle, samt andre gylletyper	11,0	6,0	14,0	7,6

1) Kun lovlig for gylle der tankforsures i vinterperioden, dvs. fra 1. september til og med 1. april.

Gennemføres tankforsuringen i vinterperioden, dvs. fra 1. september til og med 1. april, skal gyllen udbringes senest 4 uger efter forsuringen. Udbringes gyllen senest 72 timer efter, at forsuringen er gennemført, kan doseringsmængden reduceres til de mængder, der er gældende for markforsuring.

Gennemføres tankforsuringen i sommerperioden, dvs. fra 2. april til 31. august, skal gyllen altid udbringes senest 72 timer efter forsuringen. Til gengæld kan så man nøjes med at forsures med de doseringsmængder, der gælder for markforsuring.

Husdyrgødning der ikke nedfældes på arealer uden afgrøde (sort jord) skal nedbringes hurtigst muligt og inden 4 timer. Reglen om nedbringning gælder også ved slangeudlægning af forsuret gylle.

Ved forsuring af flydende husdyrgødning i stalden skal forsuringen ske i overensstemmelse med de vilkår, der gælder for det pågældende staldforsuringsanlæg jævnfør husdyrbrugets miljøgodkendelse.

Er dette opfyldt, må staldforsuret gylle udbringes uden krav om nedfældning eller supplerende forsuring.

Kravene til udbringningsteknologier afhænger af afgrødetype og tidspunktet for gyllens udbringning. Tabel 2 viser tilladte udbringningsteknologier i forskellige afgrødetyper.

Tabel 2. Tilladte udbringningsteknikker til flydende husdyrgødning.

Teknik	Afgrøde				
	Vårsæd og vinterraps		Vintersæd	Fodergræs	Frøgræs
	Før såning	Efter såning			
Slæbesko/ Slangeudlægning	Nej	Ja	Ja	Nej	Ja
Nedfældning	Ja	Ja	Ja	Ja*	Ja**
Forsuring og slangeudlægning	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja**
Slangeudlagt væskefraktion***	Ja***	Ja	Ja	Ja***	Ja

* Økologer er undtaget nedfældningskravet i fodergræs fra 1. februar til 1. maj.

** Kun frøgræsmarker med kontrakt på frøavl i indeværende sæson er undtaget nedfældnings- og forsuringskrav.

*** Forudsat, at kravene til maksimal tørstofprocent er overholdt.

Økologerne er fritaget for nedfældningskravet i fodergræs frem til 1. maj, men er omfattet af nedfældningskravet inden såning. Da der ikke må anvendes gylle iblandet svovlsyre på økologiske brug er økologer uden mulighed for anvendelse af slangeudlagt forsuret gylle.

Ved slangeudlægning af forsuret gylle inden såning, er der krav om nedbringning hurtigst muligt og indenfor 4 timer. Ved udbringning med slæbeslanger efter såning er der ingen krav om forsuring.

Vær opmærksom på ophævelsen af det tidligere krav om, at for hver hektar, der tilføres forsuret gylle inden såning, skal der forsures gylle til 0,2 ha vintersæd eller vinterraps.

Dokumentation

Efter udbringning skal der på bedriften foreligge dokumentation for, at kravene til nedfældning og forsuring er opfyldt. Dokumentationen skal indeholde en erklæring om tidspunktet for udbringningen, omfanget af udbringningsarealerne og den udbragte mængde husdyrgødning, samt dokumentation i form af én af de følgende dokumentationstyper listet i tabel 3.

Tabel 3. Dokumentationstyper i forbindelse med dokumentation for at flydende husdyrgødning er udbragt med ammoniakreducerende teknologier. En af disse skal benyttes i forbindelse med udbringning af flydende husdyrgødning til fodergræs og arealer uden etablerede afgrøder. Dokumentationen skal opbevares i op til fem år og fremvises til kontrolmyndighed i forbindelse med forlangende.

Tabel 3.

Dokumentationstyper i forbindelse med dokumentation for at flydende husdyrgødning er udbragt med ammoniakreducerende teknologier.

Dokumentationstype	Dokumentationsbehov
Dokumentation for nedfældning	Faktura fra maskinstation, internt regnskab fra markdriftsfælleskab eller logbog eller erklæring om den foretagne nedfældning
Dokumentation for forsuring i mark	Kvittering for indkøb af tilstrækkelig mængde syre

Dokumentationstype	Dokumentationsbehov
Dokumentation for forsuring i lager	Kvittering for indkøb af tilstrækkelig mængde syre, samt en forsuringssattest der indeholder de nødvendige oplysninger om den gennemførte forsuring
Dokumentation for forsuring i stalden	Dokumentation for at den krævede dokumentation i henhold til husdyrbrugets tilladelse eller godkendelse er overholdt.
Dokumentation for separering	Der skal sikres dokumentation for husdyrgødningens indhold af tørstof, totalkvælstof og ammoniumkvælstof før separering, og i den væskefraktion og fiberfraktion der dannes efter separeringen. Prøverne skal udtages repræsentativt. Analyserne skal gennemføres ved et akkrediteret laboratorium.

Udbringning af gylle i foråret på arealer med efterafgrøder og græsudlæg

Gylle må udbringes efter 1. februar på arealer med efterafgrøder med det formål at gødske den efterfølgende afgrøde. Vær opmærksom på, at arealer med efterafgrøder er at betragte som ubevokset jord. Det betyder, at udbringes der gylle på arealer med efterafgrøder, skal den nedfældes eller forsures.

Det er tilladt at nedfælde flydende husdyrgødning med græsnedfælder i græsudlæg og græsefterafgrøder i majs fra 1. februar. Nedfældningen må ikke ødelægge græsudlægget eller græsefterafgrøden, da disse typer efterafgrøder først må destrueres fra 1. marts. Nedfældningen kan undlades, såfremt husdyrgødningen forsures før eller i forbindelse med udbringningen. Det gælder både, hvor græsudlægget skal indgå i opfyldelsen af virksomhedens efterafgrødekrav, inkl. 80 pct.-kravet på kvægundtagelsesbrug, og hvor græsudlægget er anmeldt til opfyldelse af MFO-kravet.

Krydsoverensstemmelse og konditionalitet

Fra 1. januar 2023 træder konditionalitet i stedet for krydsoverensstemmelse. Så det er kun i verserende sager frem til 1. januar 2023, at der kan sanktioneres efter krydsoverensstemmelsesreglerne.

Der er krydsoverensstemmelse på de regler, der skal sikre mod overfladeafstrømning af udbragt husdyrgødning. Det vil sige forhold omkring udbringning på frossen, snedækket og vandmættet jord, og forhold omkring udbringning på arealer der skråner mod vandmiljøer.

Desuden er der krydsoverensstemmelse på overholdelse af udbringningsperioderne for flydende husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, flydende affald, restvand, bundfald, ensilagesaft, samt kunstgødning og fast husdyrgødning. Det er kravene 1.13, 1.14 og 1.15, der er KO-belagt.

Udbringningsperioder for gødning (LF 2.7), Udbringningsmetoder for husdyrgødning og kunstgødning (LF 2.8) og Udbringnings- og arealrestriktioner for gødning (LF 2.9) er omfattet af reglerne om konditionalitet.

[Find reglerne for krydsoverensstemmelse og konditionalitet på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.](#)

Emneord

Husdyrgødning

Publiceret: 20. februar 2020

Opdateret: 28. august 2023

Vil du vide mere?

Martin Nørregaard Hansen

Landskonsulent

SEGES

manh@seges.dk

+45 5173 0524

Susi Lyngholm

Specialkonsulent, cand.hort.

SEGES

sil@seges.dk

+45 2383 5520

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES Innovation P/S	Tlf.	8740 5000
Agro Food Park 15	Fax.	8740 5010
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk